

Boekbespreking

M. MIZZARO-WIMMER & L. SALVINI-PLAWEN, 2001. Praktische Malakologie. Beiträge zur vergleichend-anatomischen Bearbeitung der Mollusken: Caudofoveata bis Gastropoda – *Streptoneura*. Unter Mitarbeit von H. Kothbauer und F. Starmühlner. Springer Wien/New York. 188 pp., 33 pl. Prijs geb. € 35.–

Oostenrijk is altijd bekend geweest als een broedplaats van malacologisch onderzoek op hoog niveau. Ditmaal is men er in geslaagd een morfologisch/anatomisch handboek over een deel van de weekdieren in het Duits te produceren dat aan de hoogste eisen voldoet. Dit boek is ontstaan uit cursussen aan het Instituut für Zoologie van de universiteit in Wenen. Daar wordt veel met weekdieren gewerkt en de studenten dienen daarom een grondige scholing in de basis van het vak te ontvangen. Hieruit is een soort van handboek ontstaan dat bij morfoloog/anatomisch werk behulpzaam kan zijn. Met jaloezie heb ik gekeken naar wat een deel van de Oostenrijkse biologiestudenten als wetenschappelijke bagage meekrijgt. Morfologie en anatomie, zeker in systematisch verband, hebben binnen het biologie-onderwijs aan de Nederlandse universiteiten goeddeels hun betekenis verloren. Waar worden bij ons in de opleiding nog weekdieren ontleed? Voordat men de esoterische hoogten van de fysiologie of moleculaire biologie bereikt, dient men toch een grondige basisvorming in recht-op-en-neer biologie achter de rug te hebben. Immers, men moet per saldo te weten waarover men praat!

Het boek, ontstaan uit samenwerking van de lector in wetenschappelijke illustratie, Maria Mizzaro-Wimmer, en de malacoloog Salvini-Plawen, behandelt de Caudofoveata, Solenogastres, Placophora, Tryblidia en Gastropoda Streptoneura. Wij hopen dat volgende delen de overige gastropoden (dat zijn er nog al wat!), de bivalven, de Scaphopoda en de Cephalopoda, op dezelfde grondige en duidelijke manier zullen behandelen.

Het boek omvat de volgende onderdelen. Het begint met een inleiding (pp. 1-25) met wat algemene details en bijbehorende platen 1-6 (stamboom, fylogenetische relaties, mantelorganen van de Streptoneura, bijzondere orgaan-systemen, radulatypes, larvetypes). Daarna worden achtereenvolgens behandeld de Caudofoveata met twee platen (pp. 29-34, pl. I-II), de Solenogastres met twee platen (pp. 35-42, pl. III-IV), de Placophora (keverslakken) met vier platen (pp. 45-51, pl. V-VIII) en de Tryblidia (*Neopilina*) met twee platen (pp. 55-59, pl. IX-X). Het is onwaarschijnlijk dat deze laatste dieren op een practicum ter tafel komen – voor de volledigheid is het echter nuttig deze details ter beschikking te hebben.

De rest van het boek (pp. 61-178) omvat de Gastropoda Streptoneura, die dus op de platen XI-XXVII figuren. Vanzelfsprekend wordt het nieuwe systeem ingevoerd, waarbij o.a. het begrip Prosobranchia verdwenen is. In dit boek worden alleen de onderklassen Docoglossa en Flexoglossata behandeld. Van de eerste worden twee families (Acmaeidae en Patellidae) besproken en van de tweede 24, waaronder bekende als Neritidae, Haliotidae, Viviparidae, Rissoidae, Naticidae, Muricidae, Buccinidae en Conidae. De platen I-XXVII zijn aan het einde van het boek afgedrukt (pp. 124-177). Het werk wordt besloten met een lijst van afkortingen (waarvan de betekenis in het Engels is vertaald: nuttig!), een (te korte en daardoor overbodige) 'Synopsis' in het Engels en een register.

De vanzelfsprekend professionele afbeeldingen zijn uitstekend, duidelijk en overzichtelijk. De verklaring is steeds op de tegenoverliggende linker pagina opgenomen. Ook de tekst munt uit door helderheid; onderverdeling in hoofdstukjes en paragrafen met titel maakt de zaak overzichtelijk. Tekst en figuren zijn van elkaar gescheiden. Dat hoeft geen bezwaar te zijn – de aan te bevelen werkwijze is eerst de tekst goed te lezen i.v.m. de afbeeldingen en wat simpele aantekeningen te maken. Dan kan men anatomisch aan de slag aan de hand van de platen.

Een dergelijk boek dient deel uit te maken van de bibliotheek van elk instituut dat met weekdieren en/of weekdieranatomie te maken krijgt. Er staan genoeg algemene gegevens over weekdieren in, dat het ook in dat opzicht als naslagwerk zijn nut zal bewijzen. Bovendien is het naar verhouding bepaald niet duur, zodat menig liefhebber toch ook een exemplaar op de plank wil hebben.

A.C. VAN BRUGGEN